Nr. 103 Koźmin, środa dnia 30 grudnia 1925 r. Rok 38

ORĘDOWNIK URZĘDOWY POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Przedpłata: na miesiąc grudzień 0,75 zł. Wychodzi w środy i soboty. Ogłoszenia: miejscowe mm. 1-łamowy 5 groszy, pozamiejscowe „ „ 6 „

Dosiego Roku życzy

Administracja!

Dział urzędowy

Nr. 324. Wydział Powiatowy uchwalił z dniem 9-go grudnia r. b. urządzić w gmachu Wydziału Powiatowego kuchnią, w której codziennie wydawa się ca 75—80 obiadów bezrobotnym.

Ponieważ bezrobotnych jest bardzo wiele a budżet Wydziału Powiatowego na wspomniany cel nic nieprzewiduje, upraszam obywateli miasta i powiatu koźmińskiego o przyjściu z pomocą przez zaofiarowanie artykułów żywnościowych lub datków w gotówce i przesłanie do Wydziału Powiatowego w Koźminie na kuchnią powiatową dla bezrobotnych.

Koźmin, dnia 17 grudnia 1925 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Niemojowski

— L. dz. 3160/25 W. P. —

Nr. 225. **Przedmiot:**

Wybory członków do Rad Gminnych, Sołtysów i Ławników w gminach wiejskich.

W miesiącach lutym wzgl. marcu 1926 r. przeprowadzone zostaną nowe wybory
członków do Rad Gminnych
sołtysów i ławników.

Ażeby przypomnieć obowiązujące przepisy, podaję poniżej wyciąg z rozporządzenia wyborczego, oraz instrukcje do tegoż, ustalonych przez Ministra byłej dzielnicy pruskiej z dnia 25. III. 1920 r. Dz. Urzęd. Ministr. byłej dz. pr. z dnia 30. 4. 1920 r. Nr. 19, poz. 190.

Wzory formularzy potrzebnych do przeprowadzenia wyborów tak Członków Rad Gminnych jak sołtysów i ławników otrzymają Panowie Sołtysi przez Panów Komisarzy obwodowych.

Koźmin, dnia 19 grudnia 1925 r.

Starosta, w z. Szatkowski.

Członkowie gmin, ich prawa i obowiązki.

§ 39.

Członkami gminy są wszyscy przynależni do gminy, którym przysługują prawa swojszczyzny (prawo gminne).

Listę członków gminy, która wykazuje ich właściwości wymagane według § 1, prowadzi sołtys i uzupełnia ją coroczne w miesiącu styczniu oraz przed wyborami uzupełniającemi §§ 58, 75a).

§ 40.

Prawa swojszczyzny obejmują:

1. prawo udziału w głosowaniu w Zgromadzeniu Gminnym, lub gdzie w miejsce Zgromadzenia Gminnego wchodzi wybrana Rada Gminna, prawo udziału w wyborach gminnych.
2. prawo piastowania niepłatnych urzędów w Zarządzie Gminnym w Radzie Gminnej.

§ 41.

Prawo swojszczyzny przysługuje bez względu na płeć każdemu przynależnemu do gminy, który:

1. jest obywatelem Państwa Polskiego,
2. ukończył dwudziesty rok życia,
3. w dniu wyłożenia listy członków gminy przynajmniej od 1 roku ma miejsce stałego zamieszkania w obrębie gminy,
4. posiada pełnię honorowych praw obywatelskich.

Sołtysem, ławnikiem lub zastępcą ławnika może być tylko ten, kto ukończył trzydziesty rok życia.

O potrzebie wystawienia przez Sołtysa dokumentu, stwierdzającego nabycie praw swojszczyzny, rozstrzygają lokalne przepisy statutowe.

§ 42.

Sołtys może przyznać prawa swojszczyzny i takim osobom, które nie spełniły wymogu przewidzianego w paragrafie 41 ust. 1 pod cyfrą 3, jeżeli się na to poprzednio zgodzi Zgromadzenie Gminne (Rada Gminna).

§ 43.

Członek gminy traci prawa swojszczyzny i niepłatne urzędy gminne z chwilą utraty obywatelstwa Państwa Polskiego lub przeniesienia siedziby swojego stałego zamieszkania poza obręb gminy.

Członek gminy, pozbawiony prawomocnym wyrokiem honorowych praw obywatelskich traci na zawsze urzędy piastowane w Zarządzie Gminnym i w Radzie Gminnej, jak również na czas wyrokiem oznaczone czynne i bierne prawo wyborcze oraz możność zdobycia tego prawa i prawa piastowania urzędów gminnych.

Prawomocne odebranie zdolności do piastowania publicznych urzędów pociąga za sobą trwałą utratę dotychczas piastowanych urzędów w Zarządzie Gminnym i w Radzie Gminnej a także na czas wyrokiem oznaczony niezdolność do objęcia takich urzędów.

Skazania na karę ciężkiego więzienia pociąga za sobą utratę urzędów gminnych i trwałą niezdolność do piastowania takich urzędów.

§ 44.

Wykonanie praw swojszczyzny (§ 40) jest zawieszone:

1. jeśli przeciw członkowi gminy wdrożono postępowanie główne z powodu zbrodni lub występków, które mogą pociągnąć za sobą utratę honorowych praw obywatelskich, lub jeśli członka gminy osadzono w areszcie sądowym; zawieszenie trwa aż do ukończenia postępowania karnego;
2. jeśli członek gminy znajduje się w stanie upadłości.

Jeśli taki członek gminy jest Sołtysem, ławnikiem lub zastępcą ławnika, Wydział powiatowy zarządzić może wybór komisarycznego zastępcy.

§ 46.

Każdemu wyborcy przysługuje jeden głos.

Rozdział 4.

Rada gminna.

§ 49.

W tych gminach, w których liczba uprawnionych do głosowania wynosi więcej niż sto, wstępuje od czasu, kiedy lista uprawnionych do głosowania (§ 39 ust. 2) to wykaże, w miejsce Zgromadzenia Gminnego Rada Gminna.

Gminy mogą, a w wypadkach, gdy Wydział Powiatowy na wniosek interesowanych lub w interesie publicznym wyda odpowiednią uchwałę, muszą wprowadzić Rady Gminne w drodze statutów lokalnych, chociażby liczba uprawnionych do gło sowania nie przekraczała stu.

Rada Gminna składa się z następujących członków: Sołtysa, ławników i radnych.

Na 20 wyborców przypada jeden radny, przyczem każdą liczbę mniejszą od 20 uważa się za pełne 20.

Liczba członków Rady Gminnej (Sołtysa, ławników i radnych) przekraczać nie może liczby 24.

§ 50.

Wybory do Rady Gminnej są tajne, bezpośrednie, powszechne, równe i proporcjalne.

§ 53.

Na radnych wybrać nie można:

1. urzędników, przez których Państwo wykonuje władzę nadzorczą nad gminami;
2. płatnych urzędników gminnych;
3. urzędników prokuratury i wykonawczych urzędników policyjnych.

Krewni i powinowaci w linji prostej jako też krewni w linji bocznej drugiego stopnia nie mogą być równocześnie członkami tejsamej Rady Gminnej.

W razie wyboru krewnych lub powinowatych, ktòrzy nie mogą być równocześnie członkami Rady Gminnej, uważa się za wybranego tylko jednego z nich i to najstarszego wiekiem.

§ 54.

Radnych wybiera się na lat 3.

§ 55.

Lista członków gminy, prowadzona w myśl § 39 ust. 2, jest miarodajną dla wyborów.

§ 56.

W czasie od 15 do 25 stycznia winna być lista członków gminy wyłożona do publicznej wiadomości w miejscu poprzednio ogłoszonem.

Równocześnie z wyłożeniem listy ogłosi Sołtys dzień, godzinę i miejsce wyborów, które odbyć się winny nie wcześniej jak przed upływem 6 tygodni, a nie później jak przed upływem 8-go tygodnia od dnia wyłożenia listy.

Równocześnie powołuje sołtys komisję wyborczą (§ 60).

Od dnia wyłożenia listy wolno każdemu członkowi gminy wnosić w przeciągu dwu tygodni na ręce sołtysa sprzeciwy co do ważności listy.

Komisja wyborcza rozstrzyga o sprzeciwach i przeprowadza uzupełnia oraz sprostowania listy w ciągu 5-go tygodnia, poczem zamyka listę wyborców i ogłasza, ilu radnych należy wybrać.

Jeśli nazwisko objętego listą uprawnionych do głosowania ma być wykreślone, winien go sołtys o tem uwiadomić z podaniem przyczyn na 7 dni przed wykreśleniem.

W ciągu czwartego tygodnia wolno składać listy propozycyjne (§ 59) na ręce przewodniczącego komisji wyborczej.

Komisja wyborcza bada listy propozycyjne, zaopatrza je w numer bieżący, zarządza w razie potrzeby poprawki do dnia 15. lutego i w tymże dniu ogłasza wraz z numerem te listy, które odpowiadają wymogom prawa.

§ 56 a.

Od rozstrzygnień komisji wyborczej, które są tymczasowo obowiązujące, służy każdemu wyborcy prawo sprzeciwu.

Sprzeciw wnosić należy w przeciągu 14 dni na ręce Sołtysa do Wydziału Powiatowego, który rozstrzyga ostatecznie.

Wniesienie sprzeciwu nie wpływa na termin wyborów.

§ 57.

Dzień wyborów przypaść winien o ile możności na niedzielę lub święto.

W razie opróżnienia się miejsca radnego wstępuje w miejsce dotychczasowego radnego następny z kandydatów wymienionych w tej liście propozycyjnej z której wybrano dotychczasowego radnego.

Jeżli listy propozycyjne są tak wyczerpane, że więcej niż połowa miejsc w Radzie Gminnej jest opróżniona, Wydział Powiatowy zarządza wybory uzupełniające.

Wybory uzupełniające przeprowadza się tak jak wybory główne z tem, że okres wyborczy rozpocząć się może w każdym miesiącu (§ 56).

Radni wybrani w wyborach uzupełniających urzędują tylko przez resztę trzechlecia, przez które urzędują radni wybrani w wyborach głównych.

§ 59.

Głosuje się na listę propozycyjną.

W liście propozycyjnej należy umieścić kandydatów jednego po drugim, podając imię, nazwisko, wiek, zawód i miejsce zamieszkania kandydatów. Lista propozycyjna zawierać musi liczbę kandydatów o połowę większą od ilości radnych, których się ma wybrać, przyczem ułamek uważa się za liczbę całą.

Lista propozycyjna podpisaną być winna przynajmniej przez dziesięciu wyborców.

Kandydata wymienionego w kilku listach propozycyjnych pozostawia się tylko na tej liście, na której jest wymieniony na miejscu najwyższem.

§ 60.

Komisja wyborcza składa się z Sołtysa lub jego zastępcy jako przewodniczącego i dwóch mężów zaufania powołanych przez niego z pośród wyborców.

§ 61.

Głosowanie odbywa się kartkami.

Kartka winna zawierać albo numer listy ogłoszonej w myśl § 56 ust. 7 albo też wszystkie nazwiska kandydatów listy propozycyjnej, na którą wyborca głosuje, w tymsamem porządku, jak je wlicza lista propozycyjna.

Nieważne są kartki wyborcze, które:

1. nie są oddane w kopercie urzędowej,
2. są nieczytelne,
3. są niejasne co do oznaczenia kandydatów,
4. zawierają zastrzeżenia,
5. nie odpowiadają jednej z ogłoszonych list propozycyjnych.

Kilka równobrzmiących kartek w jednej kopercie uważa się za jeden głos.

O ważności kartek wyborczych decyduje komisja wyborcza.

§ 62.

Wybrani są ci którzy otrzymali proporcjonalną większość głosów.

Wynik wyborów stwierdza się w sposób następujący:

1. na osobnym arkuszu robi się tyle rubryk, ile jest list propozycyjnych,
2. każdą rubrykę oznacza się numerem listy propozycyjnej,

3. na czele każdej rubryki pisze się sumę tej ilości głosów, jaka padła na listę propozycyjną oznaczoną w tej rubryce,
4. gdy we wszystkie rubryki wypisano liczbę głosów oddanych na odnośną listę propozycyjną, dzieli się te liczby najpierw przez 2, następnie przez 3, potem przez 4, itd.
5. wyniki (ilorazy) wpisuje się za porządkiem jeden pod drugim dla każdej rubryki osobno i podkreśla się po kolei tyle najwyższych cyfr ilu radnych się wybiera.

Jeśli wpłynęła jedna tylko lista propozycyjna, natenczas bez przeprowadzenia głosowania wybranych jest tylu kandydatów tejże listy, ilu radnych się wybiera, przyczem kandydat wyżej umieszczony ma pierwszeństwo przed kandydatem umieszczonym po nim.

§ 63.

Komisja wyborcza spisuje protokół wyborczy, podpisuje go i oddaje w przechowanie Sołtysowi.

Bezzwłocznie po stwierdzeniu wyniku wyborów ogłasza go Sołtys publicznie w sposób przyjęty w danej gminie.

Sprzeciwy przeciw ważności wyborów wnosić należy na ręce Sołtysa w przeciągu 14 dni od dnia ogłoszenia wyniku wyborów.

§ 64.

Nowowybrani radni obejmują swój urząd w dniu 1 kwietnia, następującym po wyborach. Ustępujący radni urzędują aż do wprowadzenia nowowybranych.

Radni powołani z wyborów uzupełniających obejmują swój urząd natychmiast po wyborze.

Nowowybranych wprowadza Sołtys na zebranie Rady Gminnej i zobowiązuje przez podanie ręki.

§ 65.

Członkowie gminy są zobowiązani do przyjęcia niepłatnych urzędów w Zarządzie Gminnym i w Radzie Gminnej i do sprawowania tychże urzędów przynajmniej przez 3 lata.

(Ciąg dalszy nastąpi w następnym numerze.)

Dział nieurzędowy

Kronika miejscowa

Koźmin. (Opieka nad bezrobotnymi.) Staraniem p. starosty Niemojowskiego otworzył Wydział Powiatowy bezpłatną kuchnię dla bezrobotnych, z której wydaje się dziennie przeszło 60 obiadów. Dla zatrudnienia bezrobotnych wykonało miasta niektóre prace ziemne przy drogach i rowach, a obecnie po zaprzestaniu z powodu mrozów, przeznaczyło 200 ctr. węgla do podziału między bezrobotnych, oraz wyasygnowało 200 zł na urządzenie gwiazdki dla dzieci bezrobotnych. Dla dzieci biednych Wydział Powiatowy w Koźminie wyasygnował dla miasta Koźmina, Borku i Pogorzeli 300 zł.

Za inicjatywą ks. proboszcza Flacha akcja pomocy ubogim ruszyła raźnie z miejsca. Zorganizowano Towarzystwo Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo do Zarządu którego wybrano przewodnicz. p. Drową Wyszyńską, zastęp. p. starościnę Niemojowską, sekretarkę p. inspektorową Stróżewską, skarbniczkę p. Jaworowiczową oraz p. Rybakowską i p. Jagodzińską.

Również staraniem Ks. Proboszcza oraz p. Burmistrza połączyły się wszystkie miejscowe towarzystwa dobroczynności w Związek Towarzystw Dobroczynnych w Koźminie. Związek ma za swój cel złączyć i podnieść działalność miejscowych towarzystw filantropijnych, wydostanie większych środków na niesienie ubogim wydatniejszej pomocy i zapewnienie sprawiedliwego podziału zapomóg. Do zarządu związku należą: p. Starosta, ks. Proboszcz i p. Burmistrz oraz po 3-ch delegatów z każdego towarzystwa filantropijnego, należącego do Związku, i Miejskiej Komisji Ubogich. Prezesem Związku wybrano burmistrza p. Zdaniewicza, wiceprezesem Ks. Prob. Flacha, skarbnikiem p. rend. Bomskiego, sekretarką p. Jaworowiczową, zast. sekr. p. Marcincową oraz członkami prezydjum p. Walentego Borowskiego i p. Antoniewiczową. Związek rozpoczął swą działalność od zorganizowania gwiazdki dla ubogich, urządzeniem której i zebraniem datków i funduszów zajęły się z wielką energją i poświęceniem członkinie Zarządu Tow. Pań Miłoś. św. Winc. a Paulo. Również zorganizowano gwiazdkę dla dzieci bezrobotnych. Po urządzeniu gwiazdki, przystąpi Związek do dalszej działalności.

Borek. W sobotę, dnia 5 grudnia 1925 r. zdarzył się w majętności Karolew nieszczęśliwy wypadek, któremu uległ fornal Stanisław Kryś z Trzecianowa. Przebieg wypadku był następujący: Kryś wiózł słomę dla deputantów na słańsko pod krowy. Krótko przed oborą wywrócił się wóz na którym znajdował się tenże. Kryś upadł na ziemię, przez co wywichnął sobie prawą nogę w udzie.

— W nocy z dnia 19—20 grudnia 1925 r. skradziono robotnikowi dominjalnymu Gruhotowi Franciszkowi zamieszkałemu w Zimnowodzie pow. Koźmin 2 świnie żywy wagi około $2^1/_2$ ctr. według zapodania poszkodowanego. Chlew w którym świnie się znajdowały nie był zamknięty, na miejscu nie pozostawiono żadnego śladu sprawy, złodzieje przypuszczalnie zajechali wozem i nie spostrzeżoni przez nikogo odjechali z łupem. Dochodzenia w toku.

— W nocy z dnia 20-21 grudnia 1925 dokonano włamania przez otwór na spichrz w folwarku Skokówko majętności Karòlew pow. Koźmin skąd skradziono 3 ctr. pszenicy. Jako sprawcow wykryto Sz. W. M. J. i G. J. zamieszkałych w Skokówku.

Z Izby Rzemieślniczej.

Doszło do naszej wiadomości, że mistrzowie nie przestrzegają w myśl ustawy procederowej § 103 e. i 103 f. przepisów Izby Rzemieślniczej w Poznaniu i zatrudniają nadmiar uczni. Są również tacy panowie i firmy, którym choć nie przysługuje prawo trzymania uczni, a mimo to posługują się nimi.

Podobnem postępowaniem wyrządzają ogromną krzywdę uczniom i uczenicom, gdyż ci ostatni ucząc się u niemistrza lub niemistrzyni (jak modniarstwo, krawieczyzna, hafciarstwo itd.) a którzy nie są mistrzami, niepotrzebnie swój czas drogi tracą i nie mogą być później przyjęci do egzaminu czeladniczego.

Rodzice zaś nie wiedząc o istniejących przepisach, dziwią się później, dlaczego ich syn lub córka nie zostali przyjęci do egzaminu. W tych więc wypadkach powinni rodzice dochodzić swych praw na drodze Urzędu Procederowego lub Sądu Powiatowego, domagając się odszkodowania za zmudzony czas i surowego ukarania podobnych nieuczciwych rzemieślników.

(—) W. Jewasiński Prezes. (—) K. W. Juszczak Syndyk.

Obwieszczenie.

Wszystkim zainteresowanym donosi się, że w myśl uchwały plenarnego posiedzenia Izby z dnia 4. czerwca r. b. ustalono wpisowe i wypisowe uczni w cechach na 10,— zł. od ucznia z czego 20% przesyła cech ka-

żdorazowo Izbie na ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków komisji egzaminacyjnych. Pieniądze winne być przesłane do kasy Izby co 15-go każdego kwartału. Również ustalono wysokość opłat za egzamin mistrzowski i to w klasie I. na 25,— zł., w kl. II. na 40,— zł., w kl. III. na 60.— zł. Wynagrodzenie dla członków komisji egzaminacyjnej mistrzowskiej dla przewodniczącego w kl. I. na 10,— zł., w kl., II. 15,— zł., a w kl. III. 20,— zł. Dla ławników w kl. I. 8,— zł., w kl. II. na 10,— zł, w kl. III. na 15,— zł. Opłaty egzaminacyjne czeladnicze ustalono na 10,— zł.

Pozatem mocą tej samej uchwały uchwalono następujące zmiany normy terminatorów powiększenia dotychczasowej liczby i to w zawodach następujących:

1. budowniczy instrumentów podniesiono najwyższą liczbę z 4 na 6 uczni.
2. budowniczy (murarz i cieśla) podniesiono najwyższą liczbę przy 106 czeladnikach z 30 na 50 uczniów.
3. cukiernik podniesiono najwyższą liczbę z 4 na 6 uczni.
4. elektrotechnik podniesiono najwyższą liczbę z 6 na 8 uczniów.
5. garbarz podniesiono najwyższą liczbę z 5 na 8 uczniów.
6. blacharz podniesiono najwyższą liczbę z 6 na 8 uczniów.
7. litograf podniesiono najwyższą liczbę z 4 na 6 uczniów.
8. organmistrz podniesiono najwyższą liczbę z 6 na 8 uczniów.
9. piwowar podniesiono najwyższą liczbę z 4 na 6 uczniów.
10. puszkarz podniesiono najwyższą liczbę z 4 na 6 uczniów.
11. szklarz podniesiono najwyższą liczbę z 6 na 8 uczniów.
12. ślusarz podniesiono najwyższą liczbę z 8 na 12 uczniów.

Mocą tej samej uchwały zredukowano w zawodzie piekarskim najwyższą liczbę uczniów z 6 na 2 uczni. Tak więc odtąd przypada w zawodzie piekarskiem na mistrza jeden tylko uczeń, zaś z czeladnikiem 2 uczniów, która to liczba jest odtąd najwyższą normą i nie wolno żadnemu mistrzowi tej normy przekraczać w obwodzie Izby Rzemieślniczej Poznańskiej. Niezastosowanie się pociąga za sobą kary i policyjne zwolnienie uczniów.

(—) Władysław Jewasiński
Prezes.

(—) K. W. Juszczak
Syndyk

Nakładem i drukiem Leona Goldbeka w Koźminie.
Odpowiedzialność: Dział urzędowy Starostwo. Dział nieurzędowy Leon Goldbek w Koźminie.